

Sygn. akt I UK 391/15

POSTANOWIENIE

Dnia 17 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z odwołania Uniwersytetu [...] w O.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Olsztynie
z udziałem zainteresowanego J. C.
o ustalenie podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne,
ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 sierpnia 2016 r.,
skargi kasacyjnej Uniwersytetu [...] w O. od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Białymstoku
z dnia 16 czerwca 2015 r., sygn. akt III AUa 61/15,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 16 czerwca 2015 r. oddalił apelację Uniwersytetu [...] w O. od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 4 listopada 2014 r., mocą którego oddalono jego odwołanie do decyzji organu rentowego z 21 marca 2013 r., którą stwierdzono, że przychody z tytułu wykonania utworu i przeniesienia autorskich praw majątkowych uzyskane przez J. C. zatrudnionego na podstawie umowy o pracę u płatnika – Uniwersytet [...] w O. stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną Uniwersytetu [...] w O. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: 1/ art. 750 k.c.; 2/ art. 627 k.c.; 3/ art. 535 k.c. w związku z art. 555 k.c.; 4/ art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst: Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.); 5/ art. 41 i nast. ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst: Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.); 6/ art. 99 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.); 7/ art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.); 8/ art. 13 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 4 pkt 9, art. 11 ust. 1, art. 12, art. 18 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Białymstoku; ewentualnie wniósł o uchylenie w całości wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie apelacji odwołującego i zmianę zaskarżanego wyroku Sądu pierwszej instancji zgodnie z wnioskiem apelacji, w każdym przypadku z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a także oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

W uzasadnieniu wniosku podniesiono, że istotne zagadnienie prawne występujące na gruncie przedmiotowej sprawy to uzyskanie odpowiedzi na pytanie: czy umowy instytucji naukowej ze swoim pracownikiem o stworzenie utworu i przeniesienie praw autorskich majątkowych do niego, a także ustanowienie licencji, podlegają przepisowi art. 8 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Znaczenie społeczne rozstrzygnięcia tej kwestii wynika z tego, że dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego nie jest jednolite, nie mówiąc już o orzecznictwie sądów powszechnych. Panuje wręcz przekonanie, że regulacja ta ułatwia organowi rentowemu obejmowanie obowiązkiem ubezpieczeniowym wszystkich umów zawieranych przez pracodawcę z pracownikiem, a nie tylko tych, które wskazuje

wspomniany przepis art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Poddaje też w wątpliwość przekonanie profesjonalistów o tym, że niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca przepisów o charakterze wyjątkowym, nakładających dodatkowe obowiązki, powodujące traktowanie tych wyjątków jakby były one tylko przykładami w otwartym katalogu obejmującym wszystkie umowy cywilnoprawne. Gdyby tak było, ustawodawca inaczej ukształtowałby treść powołanego przepisu, np. formułując objęcie obowiązkiem odprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne przychodów osiąganych ze wszystkich umów regulowanych przepisami k.c. Nawet taka regulacja w dalszym ciągu nie obejmowałaby swoim zakresem umów autorskoprawnych, czy innych uregulowanych poza Kodeksem cywilnym. Objęcie wspomnianych umów hipotezą przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wymagałoby od ustawodawcy, by wprost powiedział, że przychody osiągnięte z jakiejkolwiek umowy cywilnoprawnej zawartej między pracodawcą a pracownikiem podlegają „oskładkowaniu” na ubezpieczenie społeczne.

Skarżący zwrócił uwagę, że praktycznym przykładem rozbieżności interpretacyjnych jest ignorowanie przez Sąd Apelacyjny orzeczenia Sądu Najwyższego z 27 sierpnia 2013 r., II UK 26/13, w którym Sąd Najwyższy stwierdził, iż działania polegające na wygłoszeniu cyklu wykładów na konkretny temat, mających cechy wykładu monograficznego w znaczeniu kursu - cyklu wykładów traktujących o jednym konkretnym zagadnieniu, mających na celu dokładne i szczegółowe przedstawienie określonej problematyki lub wyczerpanie zagadnienia ujętego w tytule, który ma cechy utworu w pojęciu art. 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim, nie jest objęte obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Mając zatem na względzie, że prawa autorskie nie powstają w drodze oświadczeń woli stron umowy i że dla oceny prawnej w tym zakresie nie ma znaczenia klauzula o przeniesieniu na zamawiającego autorskich praw do utworu, lecz że o ich istnieniu lub nieistnieniu przesądzają fakty, konieczne jest stwierdzenie, czy wykonawcy przysługiwały prawa autorskie, którymi zadysponował, a więc Sąd Najwyższy przedstawił ocenę - rezultat interpretacji - o charakterze uniwersalnym, obejmując nią wszystkie wykłady. Tymczasem Sądy powszechne, w tym również Sąd Apelacyjny w Białymstoku, stwierdzając, że teza ta dotyczy umów zawieranych

przez uczelnię z osobami, które nie są pracownikami naukowymi i dydaktycznymi tej uczelni, uznał, że teza ta obejmuje wyłącznie umowy uczelni z osobami trzecimi, nie zaś z jej pracownikami. Potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej, zdaniem skarżącego, wynika już z tej przyczyny.

Ponadto skarżący podniósł, że rozstrzygając przedmiotową sprawę Sądy obu instancji wyraziły ocenę prawną wymagającą potwierdzenia lub zanegowania przez Sąd Najwyższy. Po pierwsze, Sądy obu instancji przyjęły, że podstawą ustalenia granic obowiązków pracowniczych jest art. 99 ust. 1 ustawy z 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym. Treść tego przepisu, zdaniem skarżącego, nie pozwala na ocenę granic obowiązków pracowniczych. Żadna ze stron stosunku pracy, który jest przecież typowym stosunkiem o charakterze wzajemnym, nie jest w stanie zweryfikować przez pryzmat wspomnianego przepisu, czy pracownik naukowo-dydaktyczny wygłaszając wykład („kształć studentów”) należycie wykonał swoje zobowiązanie. W zakresie obowiązków dydaktycznych, pracownik naukowo-dydaktyczny rozliczany jest z wykonania swoich powinności na podstawie pensum dydaktycznego, w którym to akcie wyraźnie wskazane są wykłady (zajęcia dydaktyczne), do których wykonania pracownik jest obowiązany, a których niewykonanie może skutkować konsekwencjami dyscyplinarnymi. Tylko taki akt lub norma prawna, która określa wystarczająco precyzyjnie (tak, by możliwa była obiektywna weryfikacja) cechy świadczenia, może stanowić podstawę ustalenia granic obowiązków pracowniczych. Chodzi o takie cechy jak ilość, rodzaj, tematyka wykładu, termin wymagalności, miejsce i czas świadczenia, etc. Z tego względu, że Sądy obu instancji, jak i organ rentowy, zajęły całkowicie przeciwne stanowisko, które nie znajduje żadnego potwierdzenia w przepisach prawa, rozstrzygnięcie wątpliwości w tym zakresie przez Sąd Najwyższy wydaje się konieczne.

Reakcji Sądu Najwyższego wymaga też rozbieżność w interpretacji, czy stworzenie utworu (wykładu) i przeniesienie praw autorskich majątkowych do niego przez pracownika naukowo-dydaktycznego na rzecz uczelni, która jest jego pracodawcą, rodzi obowiązki w zakresie ubezpieczenia społecznego. Dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego powoduje, że organ rentowy i Sądy pierwszej i drugiej instancji popełniają zasadnicze błędy interpretacyjne.

W ocenie skarżącego, niezbędne jest także, by w niniejszej sprawie Sąd Najwyższy wypowiedział się w zakresie prawidłowej wykładni przepisu art. 12 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych i przesądził: czy na podstawie powołanego przepisu pracodawca może nabywać z chwilą przyjęcia „utworu pracowniczego” przysługujące autorowi autorskie prawa majątkowe bez względu na podstawę nawiązania stosunku pracy tj. bez względu na to, czy pracownik został zatrudniony na podstawie umowy o pracę, mianowania, powołania, wyboru lub spółdzielczej umowy o pracę - zgodnie z art. 2 k.p., czy też przepis art. 12 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych znajduje zastosowanie wyłącznie w sytuacjach, w których strony stosunku pracy łączy umowa o pracę. Zdaniem skarżącego, wykładnia literalna (jak również systemowa i funkcjonalna) przepisu art. 12 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych nie pozostawia wątpliwości, że możliwość stosowania tego przepisu została ograniczona przez ustawodawcę wyłącznie do umowy o pracę. Według utrwalonych w orzecznictwie zasad interpretacji przepisów prawa, podstawowe znaczenie ma wykładnia językowa, a dopiero wtedy, gdy ta zawodzi, prowadząc do wyników nie dających się pogodzić z racjonalnym działaniem ustawodawcy i celem, jaki dana norma ma realizować, sięga się do dyrektyw wykładni systemowej i funkcjonalnej (celowościowej). Zdaniem skarżącego, wynik prawidłowo przeprowadzonej wykładni przepisu art. 12 ust. 1 pr. aut. winien prowadzić do wniosku, iż przepis ten może znaleźć zastosowanie wyłącznie w sytuacjach, w których utwór został stworzony w wyniku wykonywania obowiązków określonych w umowie o pracę, bowiem tylko do tego sposobu nawiązania stosunku pracy odnosi się powołany przepis. Powołany artykuł nie znajduje zastosowania w przypadku utworów stworzonych w wyniku wykonywania obowiązków pracowniczych z tytułu zatrudnienia na podstawie mianowania, powołania, wyboru oraz spółdzielczej umowy o pracę. W tych przypadkach pracodawca może nabyć autorskie prawa majątkowe do utworu stworzonego przez pracownika wyłącznie na podstawie odrębnej umowy autorskoprawnej zgodnie z wymogami określonymi w art. 41 i nast. ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Według skarżącego, również art. 8 ust 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wymaga wykładni. Potrzeba wykładni powołanego przepisu wyraża się

w tym, że Sąd Apelacyjny nawiązuje do wypowiedzi doktrynalnej niezwiązanej zupełnie z materią niniejszej sprawy, dopuszczającej stosowanie wykładni rozszerzającej tego przepisu według schematu, że każda umowa cywilnoprawna zawarta przez pracodawcę z pracownikiem podlega obowiązкови uiszczenia odprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne. Na potrzeby ubezpieczenia społecznego rozszerza się więc definicję pracownika uważając, że jest nim również osoba świadcząca usługi objęte hipotezą przepisu art. 750 k.c., regulujące umowę agencyjną oraz art. 627 regulującego umowę o dzieło. Definicja ta, stanowiąca wyjątek od zasady definiowania pracownika w Kodeksie pracy, uchyla konieczność podporządkowania pracodawcy osoby wykonującej takie świadczenie. Zdaniem skarżącego, wykładnia rozszerzająca mogłaby prowadzić do szeregu absurdów, np. do objęcia hipotezą przepisu art. 8 ust. 2a umowy leasingu. Należałoby oczekiwać, aby Sąd Najwyższy wskazał na potrzebę precyzyjnego stosowania zwłaszcza przepisu art. 750 k.c., albowiem szereg świadczeń wykazujących podobieństwo do świadczeń polegających na starannym działaniu, nie jest świadczeniem usługi i często znajduje uregulowanie w przepisach szczególnych, co zostało zauważone przez ustawodawcę, który mówi wprost, że stosowanie art. 750 k.c. następuje wtedy, gdy nie ma odrębnego uregulowania.

Wątpliwości skarżącego budzi również praktyka wyprowadzenia z przepisów o charakterze ogólnym, indywidualnych obowiązków pracownika objętych stosunkiem pracy łączącym go z uczelnią. Istota problemu tkwi w tym, czy przepis o charakterze ogólnym może być podstawą konkretnych zindywidualizowanych obowiązków np. czy można z obowiązku rozwijania twórczości naukowej, wyprowadzić obowiązek tworzenia utworów w rozumieniu przepisu art. 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, czy też z prowadzenia przez uczelnie studiów podyplomowych w rozumieniu przepisu art. 4 ustawy o szkolnictwie wyższym wyprowadzić obowiązek wykładania na tych zajęciach przez pracownika naukowo-dydaktycznego poza pensum dydaktycznym. W ocenie skarżącego, rozwijanie twórczości naukowej nie ma ścisłego związku z tworzeniem utworów, a niekiedy wyłącza taką aktywność intelektualną, np. w niektórych dyscyplinach eksperymentalnych czy technicznych. Obowiązek tworzenia utworów powinien być skonkretyzowany indywidualnie dla każdego pracownika / kategorii

pracowników i wyraźnie wynikać z łączącego go z uczelnią umowy o pracę. Tylko wówczas można uniknąć wątpliwości interpretacyjnych polegających na wykładni dostosowującej prawo do konkretnej potrzeby.

Poza tym skarga jest oczywiście uzasadniona, albowiem Sąd Apelacyjny w Białymstoku popełnił kwalifikowane uchybienia w wykładni przepisów prawa wskazanych w petitum.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z

dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011; z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538). Jednocześnie z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że nie istnieje możliwość stwierdzenia, że w sprawie występuje zagadnienie prawne lub zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkł. 2003 nr 13, poz. 5; z dnia 27 marca 2008 r., III UK 124/07, LEX nr 461723; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 316/07, LEX nr 452455; z dnia 16 marca 2009 r., III PK 3/09, LEX nr 829148, czy też z dnia 19 lutego 2014 r., I PK 264/13, LEX nr 1646093).

Taka sytuacja ma natomiast miejsce w rozpoznawanej sprawie. Przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej zagadnienie prawne nie ma bowiem cech uzasadniających rozstrzygnięcie go przez Sąd Najwyższy, przede wszystkim dlatego, że ocena problemu podniesionego przez skarżącego jest jednoznaczna. Sąd Najwyższy oceny tej dokonał w wyroku z dnia 8 października

2015 r., I UK 450/14 (niepublikowanym), oddalającym postępującą się tymi samymi argumentami skargę kasacyjną Uniwersytetu [...] w O. Wyrok ten nie przełamuje linii orzecznictwa opartej na ugruntowanym poglądzie Sądu Najwyższego o niepodleganiu obowiązkowi ubezpieczenia wykonawcy umowy o dzieło (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 27 sierpnia 2013 r., II UK 26/13, LEX nr 1379926, z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 561/13, LEX nr 1504566 i powołane tam orzecznictwo; z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 420/13, LEX nr 148060; z dnia 6 sierpnia 2014 r., II UK 556/13, LEX nr 1500668; z dnia 28 sierpnia 2014 r., II UK 12/14, LEX nr 1521243), rozstrzyga jednak inaczej o obowiązku ubezpieczenia wykonawcy umowy o dzieło będącego równocześnie pracownikiem zlecającego. Uwzględnia, że w wykładni art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych znaczenie ma to, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi wynagrodzenie za wykłady wygłoszone na podstawie umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych, mającej podstawę prawną (*causa*) w umowie o dzieło, jako czynności prawnej zobowiązującej zawartej przez wykładowcę z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy (por. także wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 24 marca 2015 r., II UK 184/14 i z dnia 10 lipca 2014 r., II UK 454/13 niepublikowane).

Warto przy tym zauważyć, że hipotetyczna tożsamość stworzenia utworu z wykonaniem dzieła ma dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy znaczenie marginalne, skoro między utworem i dziełem istnieje zależność logicznej podrzędności i w zasadzie wszystkie umowy, które dotyczą utworu, są umowami o dzieło, a taka kwalifikacja umowy o zamówienie dzieła autorskiego powoduje, że mają do niej zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące umowy o dzieło (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 czerwca 2003 r., II CKN 269/01, OSNC 2004 nr 9, poz. 142 z glosą krytyczną E. Traple, Glosa 2005 nr 2 oraz aprobuującą A. Stępień, GSP - Prz. Orz. 2005 nr 1-2 i z dnia 3 maja 1963 r., I CR 250/62, OSN 1964 nr 9, poz. 179 oraz z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 274/10, niepublikowany; inaczej K. Żok w glosie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 548/13, OSP 2015 nr 5, poz. 50). Kwalifikacja umowy o przeniesienie praw autorskich, mającej na celu wygłoszenie wykładu jako umowy o dzieło, przyjęta została także w wyroku

Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 2013 r., II UK 26/13 (Monitor Prawa Pracy 2014 nr 1).

Co się tyczy tej przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sadu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., IIICKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4 poz.43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sady powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Podniesiona przez skarżącego w skardze kasacyjnej potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych nie spełnia tych kryteriów. Skarżący, wskazując na potrzebę wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, dopuszcza się

jedynie polemiki ze stanowiskiem przyjętym przez Sąd drugiej instancji, a dotyczącym definicji pracownika, nie zwracając uwagi na to, iż Sąd Najwyższy dokonał już jednolitej wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w uchwale z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09 (OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46). Także konieczność wykładni art. 14 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, który jak podnosi skarżący ma wywoływać rozbieżności w orzecznictwie sądów, nie została należycie uargumentowana.

Wreszcie w przypadku tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP

2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

W przedmiotowej sprawie stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jego autor nie powołał żadnego przepisu prawa, w którego kwalifikowanym naruszeniu upatruje tej przesłanki przedsądu, ani jurydycznego wyводу wyjaśniającego, na czym polega widoczna *prima facie* obraza tegoż przepisu. Jeśli o istnieniu omawianej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby decydować naruszenie przepisów stanowiących podstawę konstruowania pozostałych przesłanek przedsądu, to twierdzenie o oczywistej zasadności wniesionego środka zaskarżenia jest nieprawdziwe. Przepisy prawa materialnego, które podlegają niejednoznacznej interpretacji na tyle, że na ich bazie formułuje się istotne zagadnienia prawne i sugeruje się potrzebę wykładni przez Sąd Najwyższy, nie mogą być jednocześnie przedmiotem oczywistej, widocznej *prima facie* obrazy przez sądy orzekające w sprawie.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.